

Závěrečná zpráva

**TRANSFER OBOJŽIVELNÍKŮ
ČEŠKOVICE 2023**

29.12.2022

LUDMILA KOREŠOVÁ

1. Cíl projektu:

Zajištění ochrany migrujících jedinců ropuchy obecné (*Bufo bufo*) na jejich jarním tahu přes frekventovanou silniční komunikaci k přehradě Vrbice pod městskou částí Českovice.

2. Lokalita

Českovice a přehradu Vrbici (Palava II.) obklopují smrkové a částečně smíšené lesy a louka, přehradu Vrbici ze severní strany zahrádkářská kolonie. Ropuchy obecné na jaře migrují právě z těchto lesů a zahrádek na trdliště, které mají v přehradě. Nejvyšší hustotu pářících ropuch najdeme podél břehů na severozápadní straně přehrady, zejména v okolí břehu, který navazuje na hráz. Je tu totiž relativně mělčina a ve vodě spadlé stromy, rostoucí keře a u břehu pod vodou tráva, na kterou ropuchy kladou vajíčka.

Druhá, celkem hustě obsazená lokalita je v horní části přehrady, kde potok napájí vodní nádrž. Tady také najdeme hustou podvodní vegetaci, tedy vhodné místo pro rozmnožování žab.

Migrační trasa

Obojživelníci migrují k vodě z okolního lesa, zahrádek a zejména z louky a lesa přes silniční komunikaci Blansko - Českovice - Obůrka. Českovice tvoří bariéru, kterou obojživelníci nemůžou projít a proto městskou část obchází jediným možným koridorem, kterým je spodní příjezdová cesta k domům a chatám na začátku obce.

Nebezpečný úsek:

Obojživelníky nejvíce ohrožuje:

- silnice, která vede z Blanska na Obůrku.

Kvůli dostavbě Českovic a pozemků sousedící například s hotelem Vyhlídka, Lesního města nebo Obůrky se stala z klidné komunikace frekventovaná silnice, kde během hodiny projedou desítky až stovky aut. I v noci, často za největšího tahu obojživelníků tu projedou desítky aut. Žáby tedy nemají tolik šancí překonat bezpečně silnici, jako pár let zpátky.

- Druhý nebezpečný úsek je příjezdová cesta alá koridor.

Cesta vede k domům, chatám a následně k přehradě, kterou využívají zejména rybáři. Jelikož ropuchy jdou po cestě, jedno projíždějící auto za jedno projetí snadno zlikviduje pár desítek žab. Navíc, samci ropuch čekají na samice na samotné příjezdové cestě, kde nejsnáze "uloví" samici.

3. Průběh projektu

Předchozí roky

První transfer ropuch obecných jsme uskutečnili v roce 2018 – přeneseno cca 500 ropuch obecných., byla to třídní spontánní akce, kdy jsme ropuchy přenášeli v jejich migračním vrcholu, tzn. kdy migroval nejvyšší počet za celé jarní období. V roce 2019 jsme již umístili ochranné bariéry mezi loukou a silnicí, počet přenesených ropuch obecných 860. V roce 2020 jsme postavili bariéru jako předchozí rok, jen jsme ji protáhli o desítky metrů směrem na Obůrku i směrem na Blansko, aby obojživelníci bariéru neobcházeli. Počet přenesených ropuch byl 1120. V roce 2021 jsme délku bariéry opět protáhli směrem na Blansko k lesní cestě. Počet přenesených ropuch obecných byl 1600.

Popis projektu

Ochranu migrujících obojživelníků jsme řešili výstavbou dočasných bariér podél silnice. Se stavbou vypomohli dobrovolníci z řad veřejnosti. Stavba bariér se kvůli mrazu posunula až na 23.března. *Ropuchy obecné začaly potom migrovat až 26.března, Na den přesně, jako v loňském roce.*

Kvůli výkyvům počasí, kdy se střídalo studené počasí s teplým a zároveň bylo velmi suché jaro, ropuchy migrovaly ve třech vlnách. Bariéry jsme deinstalovali 27.4.2021. V první vlně migrovalo 43% (výraznější oteplení), v druhé vlně (po dešti) 54% a ve třetí vlně posledních pár desítek.

V tomto roce jsme se zaměřili více na zpětný tah. Posílili jsme noční hlídky a pomáhali jsme ropuchám překonávat silnici na jejich zpáteční cestě. V letošním roce byly dvě velké migrační zpětné tahy. Oba dva termíny jsme si pohlídali a ropuchám jsme pomohli překonat silnici. Pokud bychom zpětný tah letos neřešili (přestože vracející ropuch jdou dost svižně), uhynuly by tu desítky ropuch vzhledem k tehdejší silnější noční dopravě (víkend).

Zpětné bariéry zatím nestavíme, protože je tu komplikace s příjezdovými cestami a vjezdy k domům. Máme zkušenost, že se ropuchy vracejí přímo po příjezdové cestě od chat, ale i částečně přes zahrady a les. Jediná možnost, jak zabránit obojživelníkům dostat se na silnici, by byla bariéra, která by vedla k průchodu pod silnicí (trubka). Žáby tudy ale nechodí, předpokládáme, že je pro ně trubka moc stísněná a tmavá. Navíc, by se u vjezdu na příjezdovou cestu musela vybudovat branka a musel by se tu vytvořit zákaz vjezdu v nočních hodinách. Tohle by byl velký problém vyjednat s obyvateli.

Tah obojživelníků trval v roce 2022 cca do konce dubna. Bariéry jsme deinstalovali 1. 5. 2022.

Bariéry se kontrolovaly po instalaci jednou denně, jak se oteplilo, kontrola probíhala 2x denně. Během vrcholu migrace třikrát-čtyřikrát denně, ráno, odpoledne a dvě večerní směny. Kontroly přes den se v době pozdní migrace osvědčila i kvůli vracejícím se ropuchám od přehrady.

Ropuchy migrující směrem z louky a lesa (směr přehrada) k bariéře jsme sbírali do kyblíků a přenášeli jsme je přes silnici. Žáby jsme potom nesli ještě cca 200 m po příjezdové cestě k chatové oblasti. Když byla migrace ropuch na vrcholu, sbírali jsme žáby i na příjezdové cestě, protože projíždějící auta chatařů a rybářů by je všechny přejela.

Sběr provádělo celkem 15 dobrovolníků a střídali jsme se na směny.

Na stavbu bariér jsme použili:

- Plastová folie z polypropylenu, výška 40-50cm
- dřevěné kolíky 80-100cm výška.

Bariéry sloužící k ochraně putujících obojživelníků byly zhotoveny z polypropylenové fólie výšky cca 50 cm, ukotvené pomocí dřevěných kolíků. Odchytové nádoby jsme neinstalovali. Stejně jako předchozí roky jsme bariéru na obou koncích stočili do spirály, takže spirála obojživelníky vždy navedla zpět na bariéru/louku, nikoli rovnou na silnici. Zábrany byly instalovány na louce a u lesa 1-2m od silnice v délce 300m. Po skončení tahu byly bariéry 1. 5. 2022 odklizeny.

Po instalaci bariér jsme také umístili dvě dopravní značky „pozor žáby“ (na každém konci bariér směrem jízdy), které upozorňovali řidiče na migraci obojživelníků.

Zabezpečili jsme také kanál, do kterého občas nějaká ropucha propadla. Pomocí žebříku z pletiva ropuchy dokázaly vylézt. Tato metoda se nám osvědčila například v Blansku na Zborovcích, kde jsme pravidelně lovili obojživelníky z kanálů.

Transfer jsme konzultovali se zoologem Mgr. Antonínem Krásou ze Správy CHKO Moravský kras. Transfer probíhal také pod záštitou spolku Okras z.s. se sídlem Opletalova 255/36, 679 04 Adamov.

Záchranné transfery jsou dle sdělení Krajského úřadu v zájmu ochrany přírody, nejde o škodlivý zásah do biotopu zvláště chráněných druhů živočichů, a proto není nutné vydávat výjimku z ochranných podmínek druhů.

4. Finance

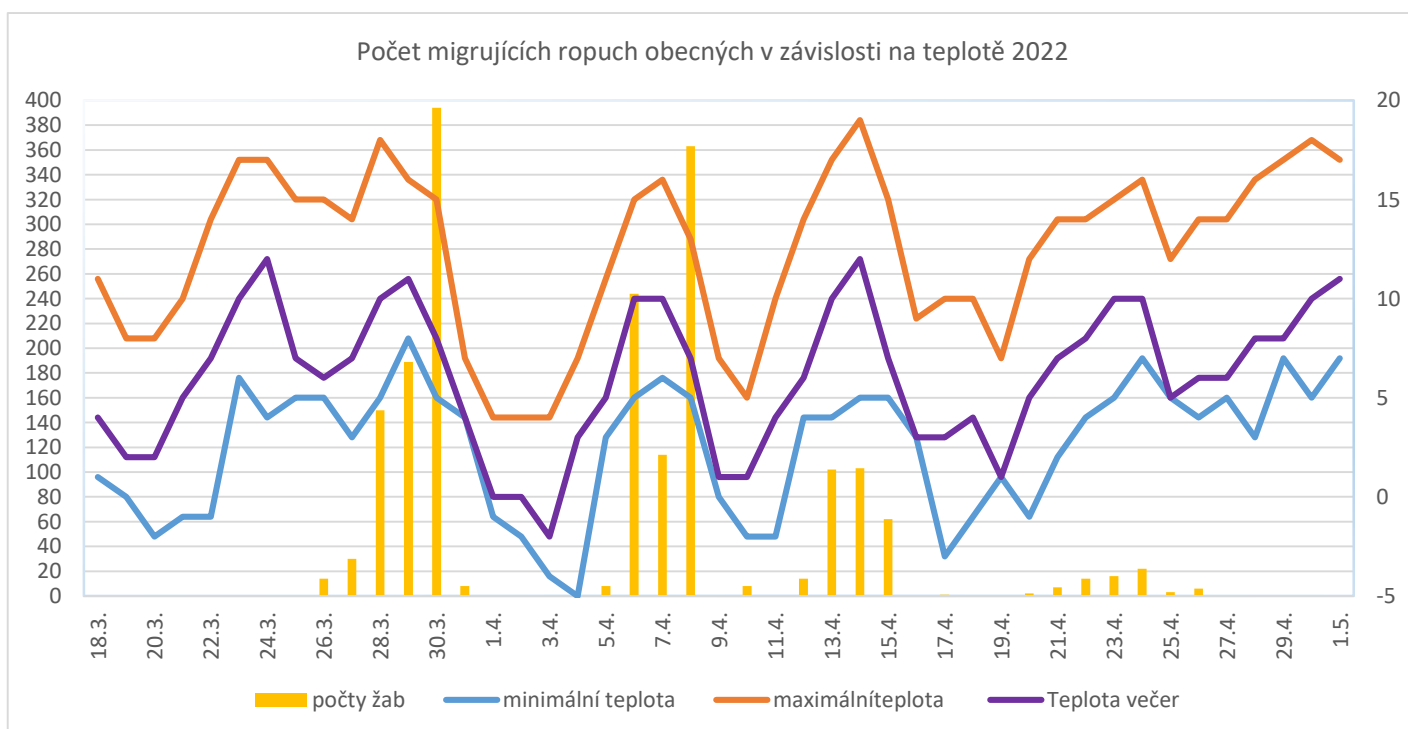
V tomto roce jsme z vlastních peněz financovali pohonné hmoty a výrobu cedulí upozorňující na žabí migraci. Tedy cca 6 000 Kč. Náradí, materiál na bariéry nebo čelovky jsme použili z minulých let.

5. Výsledky

Při záchranném transferu u Češkovice bylo celkem v období 23. 3. až 1. 5. 2022 přeneseno **1804 ropuch obecných**.

- Migraci v roce 2022 ovlivnilo suché jaro, přesto jsme ale přenesli nejvíce jedinců za všechny minulé roky.
- Pozorovali jsme i desítky mladých samečků, kteří putovali k přehradě poprvé. Tzn. pravděpodobně potomci rodičů, které jsme přenášeli v roce 2018/2019.
- Stejně jako minulé roky bylo pohlaví migrujících jedinců: 1/3 samic a 2/3 samců
- 15. - 16. června po bouřce začaly migrovat tisíce právě metamorfovaných malých ropuch.
- Počet uhynulých ropuch byl kolem 20-30 jedinců. Šlo zejména o zpětnou migraci nebo to byli jedinci, kteří migrovali po celé délce silnice od Blanska.

Graf zobrazující počet migrujících ropuch v závislosti na teplotě okolí

6. Závěr

Záchranné přenosy u Češkovice budou pokračovat i v dalších letech, protože se zatím jeví jako jediné možné řešení situace.

Komunikujeme s veřejností, obyvateli Češkovice a úřady. Pro základní školu a gymnázium jsme v tomto roce 2022 uspořádali 5 přednášek o transferech a obecně o ochraně obojživelníků. V těchto aktivitách hodláme pokračovat i následující rok a zároveň školy pozvat i na aktivní účast stavby bariér, transferu obojživelníků nebo jen názorné ukázky v praxi.

S naší skupinou „Žabí hlídka“ jsme se zúčastnili festivalu spolků a dalších zájmových skupin Zažit Blansko jinak, kde jsme prezentovali naši práci a zároveň jsme dělali nábor do naší skupiny.

Kromě cílových druhů byly v okolí přehrady Vrbice zaznamenány ještě další druhy ohrožených a vzácných živočichů:

Užovka hladká (*Coronella austriaca*), užovka obojková (*Natrix natrix*), slepýš křehký (*Anguis fragilis*), skokan hnědý (*Rana temporaria*), ještěrka obecná (*Lacerta agilis*).

Drozd brávník (*Turdus viscivorus*), drozd kvíčala (*Turdus pilaris*), konipas horský (*Motacilla cinerea*) – hnízdící, lejsek černohlavý (*Ficedula hypoleuca*), holub hřivnáč (*Columba palumbus*), datel černý (*Dryocopus martius*), čáp černý (*Ciconia nigra*), sýkora parukářka (*Lophophanes cristatus*), krkavec velký (*Corvus corax*), káně lesní (*Buteo buteo*).

Z těchto důvodů se ochrana celé této lokality jeví jako velmi žádoucí a potřebná.

Mediální výstupy:

Blanenský deník 6. května 2022

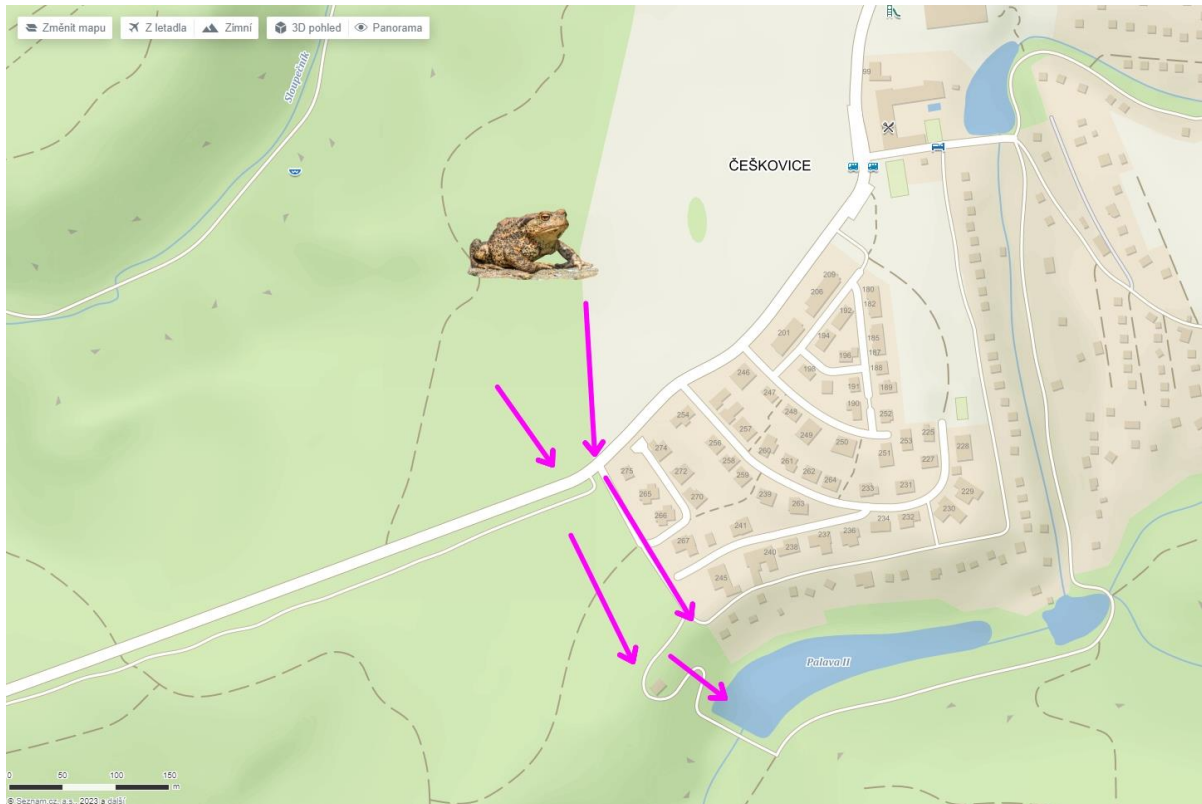
https://blanensky.denik.cz/zpravy_region/dobrovolnici-zachranili-na-blanensku-tisice-obojzivelniku-podivejte-se-20220506.html

PŘÍLOHY:

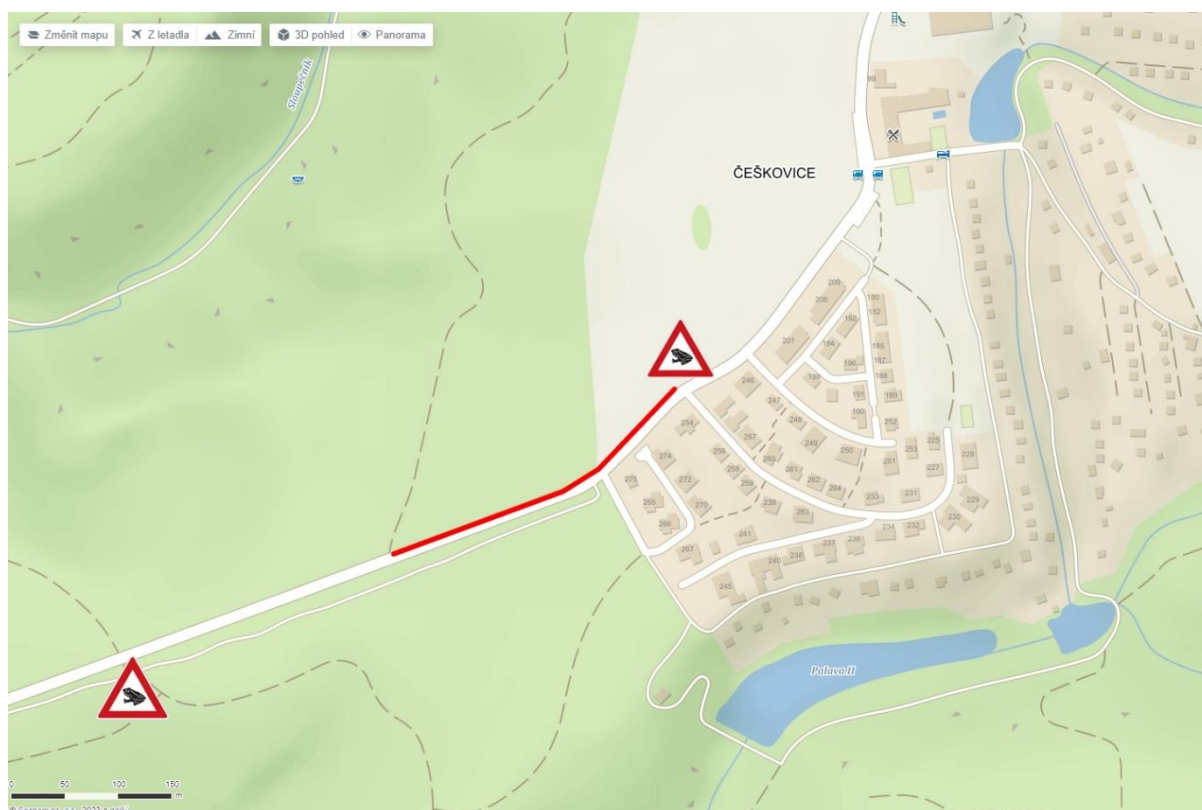
1. lokalizace projektu záchranných transferů obojživelníků u Češkovice
2. fotografie dokumentující průběh projektu

Příloha 1: Lokalizace projektu záchranných transferů obojživelníků u Češkovice

Mapa č.1: Migrační koridor k nádrži Palava II.

Mapa č.1: Umístění bariér, silnice Blansko-Obůrka.

Obr. 1,2,3: Stavba dočasných bariér

Obr.4,5: Umístění dopravních značek

Obr.6: Informační cedule na cestě směrem k přehradě

Obr.7,8: Migrace ropuch obecných

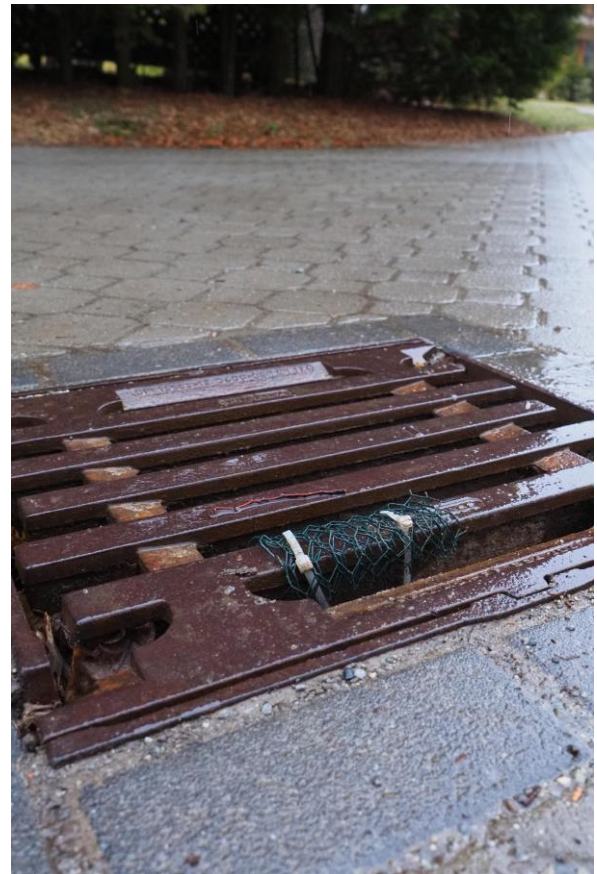

Obr.9,10,11,12: Sběr, transfer a následné vypuštění ropuch

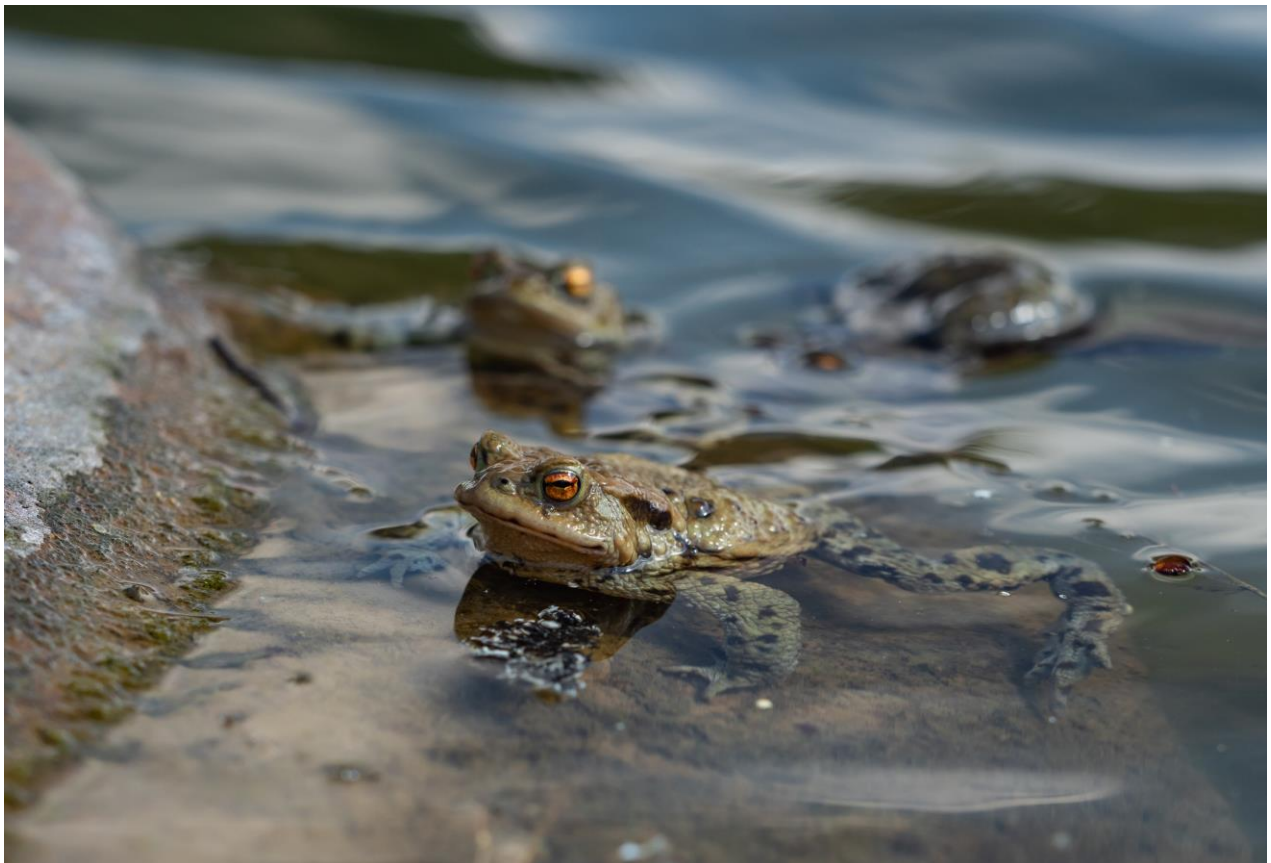

Obr.13,14,15: Zabezpečení kanálu

Obr.16: Ropuchy v přehradě Palava II.

Obr.17: Deinstalace bariér

Obr.18: Dobrovolníci žabí hlídky 2022

Obr.19: Přednáška na Gymnáziu Rájec – Jestřebí

Obr.19: Metamorfované ropuchy obecné

Obr.20: Akce Zažit Blansko jinak a stánek Žabí hlídky

